«Тасдиқ мекунам»
Ректори ДМТ, профессор
__________ Хушвахтзода Қ.Х.
«_11_» ___09___ с. 2023

ХУЛОСАИ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

доир ба диссертатсияи Ғаюров Лоиқ Шералиевич дар мавзуи «Боҳамалоқамандии илм ва маориф дар шароити Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон» ҷиҳати дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа.

Диссертатсияи Ғаюров Лоиқ Шералиевич дар кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ иҷро гардида, аз марҳилаи якум ва дуюми ташхис дар ҷаласаҳои васеи кафедраи зикршуда ва раёсати илм ва инноватсияи ДДК ба номи А. Рӯдакӣ гузаронида шуда, барои ҳимоя пешниҳод гардидааст.

Кафедраи онтология ва назарияи маърифати Донишгоҳи миллии Тоҷикистон диссертатсияи Ғаюров Лоиқ Шералиевичро дар мавзуи «Боҳамалоқамандии илм ва маориф дар шароити Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон», ки ҷиҳати дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа пешниҳод шудааст, муҳокима намуда, дар асоси баромади муқарризони таъйиншуда аз ҷониби кафедра ва иштироккунандагони ҷаласа хулосаи зеринро қабул намуд:

Диссертатсия кори комилу анҷомёфта буда, дорои арзиш ва аҳаммияти назариявию амалӣ ва навгонии илмӣ мебошад. Муаллиф таҳқиқоти пурдоман ва муфассалеро анҷом додааст, ки дар натиҷа кор дар сатҳи хуби илмӣ таҳия гардидааст.

Дар рафти таҳқиқоти илмӣ Ғаюров Лоиқ Шералиевич аз сарчашмаҳои зиёди илмию таҳқиқотӣ истифода намуда, мубрамияти мавзуи мавриди таҳқикро дар сатҳи зарурӣ муайян ва дараҷаи коркаду омӯзиши онро вобаста ба талаботи кори илмӣ мушаххас намудааст.

Муаллифи диссертатсия дар рафти таҳқиқоти илмӣ аз усулҳои диалектикӣ, объективӣ, таърихӣ, мантиқӣ, муқоисавӣ ва равишҳои дигари илмҳои фалсафӣ ва ҷомеашиносӣ истифода намудааст. Муҳаққиқ зимни таҳияи диссертатсия масъалаҳои ҷой доштани мушкилот ва гуногуншаклӣ дар фаҳмиш ва истифодаи мафҳуми интегратсия, рушди соҳаи нави илм фалсафаи маориф ва илм, мазмуни фалсафӣ ва умумиилмӣ касб кардани мафҳуми «ҳамгироӣ», тамоюлҳои асосӣ дар таҳқиқ ва тавзеҳи мафҳуми «боҳамалоқамандии илм ва маориф», мавқеи илм ва маориф дар пешрафту тарқиёти ҷомеа ва давлат, нақши илм дар пешбурди низоми давлатдорӣ, мавқеи илму маориф дар ҳали мушкилоти иҷтимоиву иқтисодии ҷомеа ба шумор меравад. Диссертатсия тариқи методологияи дурусти илмӣ таҳия гардида, арзиши баланди илмӣ ва методологиро дорад. Мафҳумҳои асосии таҳқиқот – илм, маориф, дониш, фалсафаи маориф, фалсафаи илм, ҷаҳонбинӣ, таҳаввулоти инсон, таъсири илм ба таҳаввулотиояндаи инсон ва ғайра муфассал таҳлил гардидаанд, ки аз мустақилияти фикрии диссертантро гувоҳӣ медиҳад.

Аҳаммияти таҳқиқи мавзуъ ва дараҷаи коркади он тавассути далелҳои муътамади илмӣ муайян гардида, мубрамияти он барои илм ва ҷомеаи муосир, махсусан барои Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон дода шудааст.

Мақсади кори диссертатсионӣ аз мавзуи диссертатсия сарчашма гирифта, вазифаҳои гузошташуда мувофиқ ба талабот муайян гардида, ба объект ва предмети таҳқиқ, навгониҳо ва қисмати ба ҳимоя пешниҳодшаванда ҳамоҳанг мебошанд. Муаллиф дар омӯзиш ва таҳқиқи мавзуъ доираи васеи адабиёти илмиро мавриди таҳлил қарор дода, аз уҳдаи иҷрои ҳамаи вазифаҳои гузошташуда баромада, ҷанбаҳои муҳими мавзуъро пурра инъикос намудааст. Омӯзиш ва таҳқиқи мавзуъро барои

ҷомеа ва илми муосир муҳим арзёбӣ намуда, зарурати воқеӣ доштани онро ба пуррагӣ нишон додааст.

Таҳқиқоти мазкур кӯшиши таҳлили иҷтимоӣ – фалсафии боҳамалоқамандии илму маориф дар давраҳои таърихи ташакулёбии ҷомеаи инсонӣ, ҷанбаҳои иҷимоиву фалсафии ҳамгироии илму маориф дар замони муосир, муайян намудани аҳамият ва зарурати ҳамгироии илму маориф ва нақши он дар рушди давлатдории миллӣ мебошад. Дар доираи таҳқиқоти диссертатсионии мазкур бори аввал дар фалсафа ва илми ватанӣ масъалаи боҳамалоқамандии илму маориф матраҳ гардидааст, навоварии таҳқиқот комилан мувофиқ ба талаботи илмӣ мебошанд. Аз ҷумла:

– дар доираи таҳлили таърихии боҳамалоқамандии илму мориф муайян карда шудааст, ки дар ибтидо илму маориф дар шакли алоҳида фаъолият менамуданд. Баъдан, пас аз инқилобҳои илмӣ (асрҳои XVI, XVII ва XVIII) дар Ғарб илм ва маориф бо ҳам павастанд ва асоси рушди ҷомеаро ташкил намуданд;

– дар доираи таҳқиқ маънои мафҳуми ҳамгироӣ (интегратсия) чунин муайян гардид, ки аз нигоҳи фалсафӣ ин категорияи ибтидоӣ ва умумии рушди ҳама ҳодисаҳои иҷтимоиву сиёсӣ ва иқтисодии ҷамъият ва ҳатто тағйирёбии табиат мебошад;

– асоснок карда шудааст, ки яке аз масъалаҳои мубрами фалсафӣ-методологӣ дар илми муосир ҳамгироии миёни соҳаҳои алоҳидаи фаъолияти илм ва мориф мебошад;

– дар доираи фаҳмиши фалсафӣ масъалаи ҳамгироии илму маориф дар давраи нави рушди давлатдорӣ, ки асоси прогресси илмӣ-техникии имрӯза ва ояндаи Тоҷикистон меьошад, мавриди баррасӣ қарор дода шудааст;

– дар доираи проблемаи фалсафаи илм ва мориф, масъалаи боҳамалоқамандии илм ва мориф дар ҷомеаи кунунии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун масъалаи мубрами рӯз асоснок карда шудааст.

Чунонки дар таҷрибаи давлатҳои пешқадам дида мешавад асоси рушди босуботи сиёсиву иқтисодӣ ва иҷтимоии милату давлат аз рушди илму маорифи онҳо вобастааст. Аз ҷумла, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки имрӯз яке аз давлатҳои рӯ ба инкишоф буда, соҳаи мазкурро ҳамчун самти афзалиятнок эълон намудааст.

Хулосаҳои басдастоварда ва натиҷаҳои диссертатсия низ дорои арзиши баланди илмӣ ва амалӣ арзёбӣ гардида, натиҷаҳои дастрасшуда дар коркарди асосҳои фалсафӣ ва методологии консепсияҳои ҳамгироии илму маориф саҳми хешро мегузоранд. Рисолаи таҳқиқотии пешниҳодшуда барои бунёди тасаввуроти амиқ дар бораи боҳамалоқамандии илму маориф, мушкилоту дурнамои он, ҳамчунин дар татбиқи стратегияҳои давлатие, ки ба самти илм ва истеҳсолот вобастаанд, мусоидат менамояд. Натиҷаҳои бадастомадаи кори илмӣ-таҳқиқотӣ метавонанд дар рушди минбаъдаи коркардҳо, инчунин, дар муайян намудани равишҳои фанҳои нави фалсафаи иҷтимоӣ, ва фалсафаи маориф, фалсафаи илм истифода карда шаванд. Маводи таҳқиқоти диссертатсионӣ метавонад дар раванди таҳияи барнома ва стратегияҳои самти илм ва маориф, инчунин ҳангоми таълими фанҳои педагогика, фалсафа, фалсафаи илм ва сикли фанҳои ҷамъиятӣ истифода шавад.

Автореферат ва мақолаҳои нашрнамудаи муаллиф моҳияти диссертатсияро фаро гирифта, ба он ҳамоҳанг мебошанд.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар он аст, ки ӯ тавонистааст мавзуи мубрамро барои ҷомеаи муосир ва Тоҷикстонро интихоб намояд, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, муайян намудани объект ва предмети таҳқиқот, гузоштани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва тафсири маълумоти бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ, пешниҳод намудани тавсияҳои амалиро мушаххас намояд. Ҳамчунин, тавонистааст маводи зиёди илмиро таҳлилу муқоиса намуда, хулосаҳои арзишманди илмӣ пешниҳод намояд.

Дар маҷмуъ, диссертатсия Ғаюров Лоиқ Шералиевич кори илмию таҳқиқотии мустақилона анҷомдодашудаи муаллиф мебошад, ки дар омӯзиши минбаъдаи масъалаи мавриди таҳқиқ саҳми арзанда мегузорад. Таҳқиқоти мазкур дар илмҳои фалсафӣ иқдоми хеле муҳим ба шумор рафта, барои рушди илми ватанӣ, инчунин баланд бардоштани донишҳои нави илмӣ ва рушди қобилиятҳои эҷодии мутахассисони оянда аҳамиятнок мебошад.

Диссертатсияи Ғаюров Лоиқ Шералиевич дар мавзуи «Боҳамалоқамандии илм ва маориф дар шароити Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон», аз рӯйи мазмуну мундариҷа барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа пурра мувофиқат мекунад. Диссертатсия аз рӯйи сохтори худ ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад. Он кори илмии мустақилона анҷомёфта буда, барои баррасӣ ба Шурои диссертатсионии 6D.КОА-29 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

Хулосаи мазкур дар маҷлиси васеи кафедраи онтология ва назарияи маърифати факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон 02 сентябри соли 2023 қабул гардидааст. Дар маҷлис 11 нафар иштирок намуданд.

Тарафдор – 11 нафар; зид – нест, бетараф – нест. Суратмаҷлис №2 аз 02.09. 2023.

Мудири кафедраи онтология ва назарияи маърифати ДМТ, н.и.ф., дотсент **Ҳаитов Ф.Қ.**

Котиб, муаллими калон **Калонзода Ф.И.**

Имзои Ҳаитов Ф.Қ ва Калонзода Ф.И-ро тасдиқ менамоям:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДМТ **Тавқиев Э.Ш.**